

KYRKOBILDNING OCH SYNKRETISM I BANTU-AFRIKA

AV DOSENT, DR. THEOL. B. G. M. SUNDKLER

Det är om kyrkans förnedringsgestalt jag skulle tala, på riskerna till förfall och upplösning i en slags modern Bantu gnosticism som jag ville fästa uppmärksamheten. Men då ville jag först ha sagt detta att jag väl vet att kyrkans heliga byggnad håller på att uppföras i Afrika. «Det vi i det stycket hört och sett och vad våra händer tagit på,» därute i de svartas världsdal, därom kunna vi vittna.

Jag vet också väl att missionsforskningens uppgift inte är att negativt och surt sätta bockar i marginalen till missionsarbetets levande handskrift. Vi ha i den vetenskapliga missionsgranskningen större, mycket reellare och mera positiva uppgifter än så. Genom att inrikta uppmärksamheten på den synkretistiska faran i Bantu-Afrika ville jag bidra till att väcka våra tankar till förståelse för vad det verkligen gäller i missionsarbetet, så att vi verkligen är vissa om vad vi går ut för att göra på missionsmarken. Jag tror att dessa företeelser är ett allvarligt memento till protestantisk mission, för själva grundvalarna för vårt arbete. Det är alltså utifrån en diskussion av trosinnehållet i de s. k. svarta sekterna eller separatistiska kyrkorna i Afrika och den synkretism som där kommer till synes som vi ville söka komma åt några väsentliga frågor i vår evangeliska missionsuppgift i Afrika.

Sekt och kyrka.

När vi här talar om svarta sekter, i motsats till kyrka, är det ju klart, att man rätteligen borde fråga sig om då de flesta vita kyrkor

som verka, sinsemellan splittrade och utan tillräcklig sammanhållning, bör kallas sekter eller kyrkor. Men det är väl överhuvud ett farligt gebit som vi ger oss in på när vi kallar andra och varandra för sekter. Det kan nog hända att min elev från prästseminariet i Oscarsberg, Titus Mthembu, nu präst i Norska Missionssällskapets zulukyrka, hade rätt, när han som svar på min examensfråga om sekter skrev bland annat: «Den som kallar andra för sekt, han är sekt själv.»

Med sekter åsyfta vi sådana infödda separatistiska kyrkor, som kastat loss från all vit gemenskap och kontroll och numera styras av de infödda själva, utan någon som helst kontakt eller gemenskap med andra vita eller svarta kyrkor. Vi kommer här att utslutande dröja vid förhållandena i Sydafrika. Man kan möta dessa samma tendenser också annorstädes i Afrika, men då mera på embryo-stadiet, i Belgiska Kongo, i Nord Rhodesias Watchtower-movement, och till och med i Uganda — martyrkyrkan, som vuxit ut till en väldig folkkyrka — gör sig vissa av dessa tendenser gällande.

Men framför allt gäller det Sydafrika. Vi har där i dag inemot 800 sådana svarta sekter. Den s. k. etiopiska rörelsen började omkring år 1885 med den första separationskyrkan bland de svarte. Sedan dess har utvecklingen gått snabbt: 1906 var antalet femton, 1922 sextiofem, 1932 trehundra, 1946 bortåt åtta hundra. Orsakerna till att denna rörelse fått en sådan spridning i Sydafrika är uppenbara:

1) *Rasfrågan*: De ekonomiska sociala orättvisorna mot den föraktade svarta rasen, samt den omständigheten att i det stora flertalet vita kyrkor ingen svart får deltaga i gudstjänsten, har utan tvivel varit huvudorsaken till att de svarta brutit sin egen väg och byggt sina egna kyrkor.

2) *Den denominationella splittringen*. Vi har enligt South African Christian Handbook 1938, 40 olika protestantiska missionssällskap i Natal och Zululand. I Alexandra, en av de svartas förstäder i Johannesburg, med 45 000 innevånare, 15 europeiska kyrkor, och det var bara en konsekvens av detta att jag samtidigt kunde räkna till 80 infödda sekter med var sin präst eller biskop boende där. Vår egen denominationella splittring i Europa och Amerika förökas

med kvadraten på avståndet och tiden. Jag kunde nämna andra orsaker, särskilt Bantu-stammarnas gamla, nedärvda tradition till splittring.

Studiet av sekterna varest kristen religion tämligen ohämmat fått ta sig inhemska afrikanska uttrycksformer och samtidigt även innehållsligt förändrats till något annat än den var från begynnelsen, kan ge oss en viktig fingervisning för uppbyggandet av en solid kristen kyrka på Afrikas jord. Ty genom studiet av sekterna få vi möjlighet att lära känna *den afrikanska kyrkobilidningens patologi*, och just häri ligger för missionen det egentliga värdet av ett sådant studium.

Min huvudsynpunkt beträffande denna utveckling är att dessa infödda kyrkor i sin yttersta konsekvens bli den bro över vilken de svarta föras tillbaka till hedendomen, och därmed är redan från början det ytterst allvarliga i hela denna utveckling antytt. Och det är ett memento till missionerna. Ty vi kan inte komma undan detta att det är vår egen missionsinsats som reflekteras i en förvänd, karikerande spegel i dessa sekter. Vårt missionsideal om en infödd kyrka och om en *interpretatio Africana* av kristendomen återspeglas i en Bantu synkretism, som leder tusenden bort från den verkliga Kristus; vår i vissa fall otåliga devolutionspolitik reflekteras i en de svartas själv tillräcklighet som leder till andligt uthungrande; och de sydafrikanska vitas rasinställning och segregationspolitik projekteras i dessa svarta sekter på själva himlen. Vi får en ideologi om en reverterad colour-bar i himlen, en kosmisk segregation mellan vit och svart, enligt vilken afrikanerna föras till himlens gröna ängar, medan de vita, såsom vita, varda förkastade.

Två sekttyper.

Det är karakteristiskt att det är framför allt i Sydafrika som denna kraftiga svarta sektt flora vuxit fram. Sydafrikas rasfråga har som intet annat lett till detta resultat. Rasfrågan var huvudorsaken när wesleyanen Nehemja Tile år 1884 bildade den första svarta separatistiska kyrkan. Hans ambition var att bilda en stamkyrka för Tembu-stammen, och dess hövding Dalindyebo, blev tills vidare summus episcopus för sekten i fråga. På grund av bland annat inflytande från Amerikas negerkyrkor upp-

kom så från omkring 1892 *den etiopiska rörelsen*. Dess lösenord «Afrika för afrikanerna» också i kyrkligt-religiösa ting. De svarte ville bryta med den vite missionärens inflytande och själva leda sina kyrkor.

När den vita rasens restriktionspolitik kringskar de svartas livsmöjligheter på alla andra områden, ville man åtminstone här, på det religiösa området, vara sig själv, vara i fred! Det er betecknande att i de ofta långa och krångliga namnen på dessa organisationer orden «African», «National», «Ethiopian», «Zulu» gärna förekomma. Många kyrkonamn ha också sammansättningar med «Cush» (Hams son) eller Abyssinian»: Beteckningen abessinsk eller etiopisk har här programmatisk betydelse: Genom att ge sin kyrka ett sådant namn, tror man sig erhålla en slags förbindelse med en idealiserad koptisk kyrka, vars högste ledare den svarte abessinske kejsaren anses vara. Man förlänar genom denna namngivning ett slags afrikansk succesion åt sin «etiopiska» kyrka. Det behöver naturligtvis inte sägas att dessa anspråk på något slags förbindelse med Abyssinien äro helt fiktiva.

Även i den lutherska zulukyran har vi fått stifta bekantskap med dessa etiopiska tendenser. År 1926 lämnade pastor P. Lamula den norska missionen och bildade sin egen kyrka, vars superintendent han då blev. År 1929 förenade sig en av den svenska zulumissionens mest energiska svarta präster, Philip Mkhize, med honom. Efter fem års samarbete fick emellertid Mkhize ledningen inom kyrkan, och detta förtröt Lamula till den grad att han lämnade den av honom själv grundade kyrkan och bildade en ny organisation, i vars namn han nu för säkerhets skull insatte sitt eget namn inom parantes.

Den andra typen, *sionisterna*, representeras av inemot fyra eller fem hundra sekter. Namnet har naturligtvis intet med modern judisk sionism att göra, utan går tillbaka på missionsinflytande från en obskyr liten nordamrikansk sekt, Christian Catholic Apostolic Church in Zion, Zion City, Chicago, Ill. Den nordamrikanska sekten, vars främsta ledare voro J. A. Dowie och W. G. Voliva, har redan sönderfallit i ett otal underavdelningar.

År 1904 började denna för ansvarsfullt missionsarbete fullständigt olämpliga sekt mission i Johannesburg, med helbrägdagörelse,

vissa gammaltestamentliga tabun (emot svinkött) och tungomåls-
talande som specialiteter och attraktionsmedel. Det är lärorikt att
konstatera att detta «missionsarbete» temporärt fick mycken fram-
gång. Det gav upphov till en profetörrelse av stor omfattning. Där
tändes en eld, — och nu vada vi i askan från den elden.

Ledarskapsproblem.

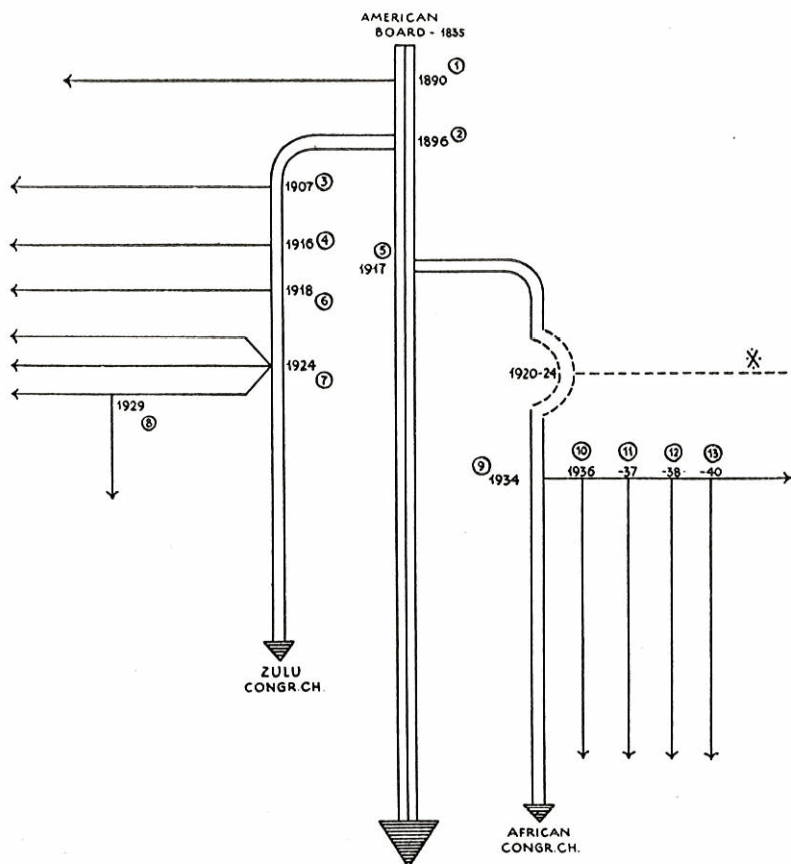
Inom dessa sekter av sionistisk typ har utbrutit ett allas krig mot
alla om makten och en oerhörd konkurrens om ledarskapet där var
och en söker att bli «ärkebiskop» eller «metropolit». Detta leder
till en genomgående uppspaltning av grupperna i allt smärre en-
heter, till ett slags släkt- och familjekyrkor, där en evangelist gärna
bli ärkebiskop över sin, som man får hoppas, lydiga hustru och
eventuella barnaskara. Där har vi uppnått den protestantiska indi-
vidualismens yttersta konsekvens. Och man erinrar sig Coleridge's
hjärtesuck: «I belong to that universal and invisible church of which
I actually am the only member.»

Orsaken till ledarskapsfrågans prominens inom den sydafrikanska
sektörrelsen är naturligtvis ytterst den att i rasmotsättningarnas
Sydafrika den svarte icke får tillfälle att ge uttryck åt sitt behov
av att vara ledare, vare sig på det statspolitiska eller lokalpolitiska
planet. För honom blir kyrkan det enda legitima utloppet för detta
behov, den enda säkerhetsventilen.

Konsekvenserna av denna ledarskapsbegär, som tar sig uttryck i
en serie av nybildade sekter, kan avläsas av följande diagram (se
side 229).

För tydlighetens skull upptar detta diagram endast de väsentli-
gaste utbrytningarna ur en enda mission, den kongregationalistiska
American Board. Man observerar att splittringen skett på mycket
kort tid och accelererats under de senaste åren. Det är karakterist-
iskt att en av de år 1924 från Zulu Congregational Church emane-
rande tre sekterna kallar sig «Zulu Shaka Church». Ju längre som
en svart sekt avlägsnar sig från den inom missionsammanshanget
givna bibliska traditionen och kyrkliga ordningen, desto mera tar
det afrikanska arvet överhand, och då kan t. o. m. zulukungen
Shaka til slutt bli kyrkofader! Sekten nr 13 kallar sig African
Native Faith Healing Mission. Detta namn är karakteristiskt för

den sionistiska rörelsens troshelbrägdagörelsetendenser. Dessa tendenser bli med tiden alltmera präglade av den afrikanska hedenomens magiskt-medicinska praxis.

En av huvudorsakerna till denna utveckling är den brist på biblisk eller teologisk kunskap som utmärker ledare och ledda inom sekterna. Medan sekt-«biskoparna» själva i bästa fall erhållit utbildning vid någon missions präst- eller evangelist-seminarium, framträda de nu ofta med anspråk på att i sin tur meddela «teologisk» kunskap till sina underlydande sektpräster. De flesta sektprästers utbildning inskränkar sig till ett par-tre års skolgång så att de hjälpligt kan läsa Bibeln på zulu.

Sitt mest karakteristiska uttryck få dock sekterna inte på det organisatoriska utan det religiösa området. Här är läget ganska paradoxalt: Medan den etiopiska rörelsen, enligt sitt program önskar avlägsna sig från de vitas kyrkor, kommer den dock i praktiken endast att bli en karbonkopia av missionskyrkorna, i det att man använder samma gudstjänstordning, psalmböcker o.d. som i missionernas kyrkor. Den sionistiska rörelsen däremot åberopar sig på sina förbindelser med vit ledning och inspiration (från Zion City, Chicago, Ill.) och vet sig representera den allra finaste produkten av vit kristendom (tungomålstalande, helbrägdagörelse, dop i levande vatten), men blir i praktiken en synkretistisk företeelse, en blandning av hedniskt och kristen. Den sionistiska rörelsen blir den bro, över vilken tusenden av svarta kristna föras tillbaka till heden-
domen.

Den svarte Kristus.

Jag tror att vi kan komma åt själva roten till de allvarliga synkretistiska tendenser som här florerar genom att stanna inför den *Gudsbild* och de uppenbarelseformer, som här komma till synes. Vi lämnar alltså medvetet alla andra aspekter åt sidan för att söka tränga in till kärnan.

Vi välja ett exempel från den mest kända av zuluernas sektkyrkor, nasaréarna, som grundades år 1915 av Isaiah Shembe. Denna man anses av sina efterföljare inte bara vara profet, utan en svart Kristus, en Gudsuppenbarelse för zuluerna. Man vet berätta om honom att han dels varit med om att skapa världen före all tid, dels ock efter sin död, år 1935, uppstått från de döda. I kyrkans år 1939 av trycket utgivna psalmbok angivas de tre sista psalmerna såsom skrivna av Shembe «emva kokuvuka kwakhe ekufeni», efter hans uppståndelse från de döda. Efter hans död överlämnades kyrkan i arv till en av sönerna. — Det är ett alltmera vanligt fenomen bland dessa kyrkor att de kunna ärvas —. Sönnen är fil. kand. från Fort Hare, det sydafrikanska Bantu college, och en mycket intressant person. Vid en stor årligen återkommande kyrkofest, när minst 1500 av kyrkans anhängare bo tillsammans under en månads tid vid kyrkans Mekka, Ekuphakameni, var jag närvarande och fick då ett ganska unikt tillfälle att lära känna ledarnas ideologi.

I en predikan vid detta tillfälle yttrade sonen, Johannes Galilee Shembe: «Man har berättat för Er, nasaréer, om en gud som har vare sig armar eller ben, vare sig kärlek eller barmhärtighet. Men min far, Isaiah Shembe, visade Er en gud som går på fötter, som kan bli känd av människor, en gud som älskar och som har medlidande.» Det var ingen tvekan i predikantens eller i hans åhörars sinnen att med denne gud åsyftades den uppståndne Isaiah Shembe, predikantens far. Ledaren eller profeten blir i dessa sekter Guds uppenbarelse på jorden, ja, är Gud själv.

Vi har i Zululand åtskilliga småprofeter, eller sådana av större format, som vandra omkring ropande: «Jag är Jesus». Kan detta självvittnesbörd motsvaras av verklig eller föregiven helbrägdagörelse, så är dogmbildningen genast i full gång, och kan nå vilka konsekvenser som helst.

Här röjes det som är zuluens och överhuvud afrikanens djupaste hunger: hungern efter uppenbarelse, att Gud ska bli verklig, att få en gud som kan gå på fötter och verka med sina händer och som framför allt demonstrerar sitt medlidande genom helbrägdagörelse. Luthers fråga: «Hur skall jag finna en nådig Gud?», var icke deras fråga, utan «Hur skall jag finna en mäktig Gud?», som kan besegra sjukdoms- och dödsnöd. Och svaret beror på frågan i religionens värld. Uppenbarelse här och nu ville man. Vad som en gång skedde genom Jesus bland och för judarna, sker nu genom Shembe, eller någon annan, bland och för zuluerna.

I en av Shembes psalmer heter det, adresserat till hans egen kyrka:

Ingalunda är du minst
bland Juda prinsar.
Ty av dig
skola profeter utgå,
som skola frälsa
Ohlanges heliga stad.

Och kören svarar:

Så är det också i dag
på Ohlanges kullar.
(Ohlange är det område där sektens huvudkvarter är beläget.)

«Så är det också i dag.» Här möter *den upprepade uppenbarel-
sen*, grundförutsättningen för all synkretism. Här sker den upp-
repade uppenbarelsen genom den svarte Kristus, framträdande på
Ohlanges kullar i Zululand.

I en av Shembes psalmer heter det så oändligt betecknande:

Jag tror på Fadern och Anden
och de heligas samfund av nasaréerna.

Där fanns det ej längre plats för Sonen. Hans plats hade usur-
perats av en annan. De av rasförtrycket pinade svarte kunde ej tro
att frälsningen fanns hos Vite Krist, därför att han innerst inne
förutsattes vara bara de vitas Krist.

I en värld där det ej längre finnes något utrymme för de svarte
i de vitas kyrkor, där projicerar man sin hämnd på själva himlen.
Den svarte Kristus, i exempelvis Shembes gestalt, tänkes stå vid
Den Himmelska Porten, noga vaktande så att inga vita kunde
komma in genom den.

Tillsammans med Svarte Krists intåg går ett uppvaknande av
hela animismen i kristen förklädnad. Förfädernas andar komma till-
baka och kallas nu «Helig Ande». Amerikansk andereligion och afri-
kansk andedyrkan ingå en modern förening. Det man kallar för
«Helig Ande» skiljer sig enligt vad jag förstår inte från vissa for-
mer av hednisk zuluisk besatthet. Den tar sig naturligtvis ytterst
gärna uttryck i tungomålstalande, vilket betraktas som det ädlaste
utslaget av kristen erfarenhet, även om zuluerna väl kände til detta
långt innan Kristus blev förkunnad för dem.

Hela denna utveckling möjliggöres bland annat genom att *dröm-
livet*, särskilt ledarens eller profetens drömmar, upphöjes till dignitet
av uppenbarelsform, en individualisering av Guds vilja till den
enskilde drömmaren. Det afrikanska drömlivet, hämtande sin flora
av föreställningar och bilder ur det undermedvetnas svarta mylla,
blir utslagsgivande instans för kyrkotuktens och kyrkoledningens
mångskiftande problem. Detta finnes ju som tendens och ansats
också i våra missionskyrkor. En av våra ömtåligaste praktiska upp-
gifter i själavården i Afrikas kyrka är att ge verkligt besked i fråga
om drömmens svårbegripliga problem i de troendes själsliv och i

Bibeln. I våra missionskyrkor blir denna tendens undanträngd, eller sunt kanaliserad. I de svartas egna sekter ha drömlivets slussar öppnats helt. Och därigenom kommer afrikanens gamla religion och för tillfället undantryckta känsloliv åter till uttryck:

Naturam furca pellas ex,
Hun kommer dog igjen, den Hex.

Och på den vägen komma förfädernas andar tillbaka, kanske nu kallade änglar, men fordrande sina slaktoffer och endast mycket nödtorftigt kristianiserade med en tunn yta av flitigt citerade Bibelverser. Det är också genom att drömlivet upphöjes till uppenbarelsinstans som *polygamien* får tillfälle att göra sitt intåg i dessa sektkyrkor.

Jag kunde också peka på den afrikanska religionens *tabu* — föreställningar som en annan dörr genom vilken den gamla religionen tränger in i dessa halvkristna församlingar. Korientierförsamlingens och kolosseförsamlingens problematik dyker upp i ständigt nya former i Zululandets kyrkor och i kapellen i det moderna Johannesburgs svarta slumkvarter. Arvet från de afrikanska tabu-komplexen framträder här i form av en förment kristen legalism, som vill binda i stället för frigöra. Legalistisk synduppfattning angående föda, klädedräkt, klädedräktens färg, med mera sådant, får ersätta vad som brister i verklig bibelkunskap och kristen erfarenhet.

Denna legalism är en av huvudorsakerna till dessa svarta kyrkors ständigt fortgående uppspaltning och splittring. Legalismen får tjänstgöra som rationalisering av motsättningar och konflikter, som orsakats av andra, mera djuptliggande krafter: hungern efter prestige och makt t. ex. Och så bildar man kyrkor på grundval av problemet om man skall ha skor på i gudstjänsten eller ej, om man skall klippa håret eller låta det växa långt som nasirerna, etc.

För ett bibliskt betraktelsesätt är det ju ingen tillfällighet att den afrikansk synkretistiska Guds bild som vi skisserat leder till dessa legalistiska uttrycksformer i det religiösa livet. Den naturliga människans, också den naturliga afrikanska människans, vägran att acceptera inkarnationen i den Ende, telningen av Jesse stam, Davids son och Marias son, går tillbaka på oviljan och oförmågan att

acceptera försoningen. Synden blev icke skuld, utan synden blev svaghet, rituell orenhet, sjukdom. Och en sådan synd behöver icke försonas genom Enfödde Sonens, Vite Krist's, offerdöd.

Jag kom i Ostafrika på en teologisk lärobok på kisuahili. Den kallar sig Inledning till Nya Testamentet, Mwongozi wa Agano Jipya, skriven av en europé, som är lutheran, eller rättare, som tror sig vara lutheran. Där finns ett kapitel om Pauli teologi och tankevärld. «Vad är synden enligt Paulus?» frågas det. Jo, blir svaret, den är ett slags sjukdom, «aina ya ugonjwa». Si, det är något som Afrika förstår. Det är vad Afrika *alltid* har sagt. Men den som förstår Paulus på det sättet, han missförstår honom helt och hållet. Och det är därför att man icke kommer fram till biblisk synduppfattning som man icke längre behöver Bibelns försoning eller Bibelns inkarnation, utan kan tillskapa sig sin egen svarta Kristusuppenbarelse. Och så är man ute på synkretismens område, och så blir sekten den bro som leder de svarte tillbaka till hedendomen.

Vilka äro konsekvenserna av denna situation för missionens kyrkobyggande gärning i Afrika?

I samband med frågan om den «teologiska» utbildningen inom sekterna, har jag redan antytt betydelsen av prästutbildningen just nu. På ett missionsfält behöver man en rejäl lära, ett oförtydligt besked om vad tron är, om dess källa i Bibeln och dess flöde genom kyrkans historia.

I kampen mot gnosticismen var det som en gång den gamla kyrkan fann sig själv och sitt eget väsen och formulerade bekvännelsens klara, klippfasta ord. I kampen mot den moderna gnosticismen i Afrika får missionen träda in för att slå vakt om vad verklig kristendom är och framför allt visa på kärnan, budskapet om synd och nåd och frälsning, genom Honom som var född i Betlehem och dog på Golgata, ja, än mer som har uppstått. Och för uppgiften att visa på detta är det så viktigt med utbildningen av präster, andligen levande präster, fast grundade i Bibel och bekvänelse och kyrkans tradition.

Endast om evangelisk mission angriper detta problem om prästutbildningen med yttersta energi, kan kyrkan i Afrika förbliva kyrka och räddas från att glida ut i sekt.

Och där blir naturligtvis också för framtiden missionärens roll viktig och nödvändig. Det frågas inför kyrkobilddningen i Afrika om vi ska behöva missionärer i framtiden när nu unga kyrkor nog glädjande nog växa upp och växa till. Ja, naturligtvis behövas de, men naturligtvis inte i samma funktion som tidigare. Den direkte evangeliseringen bör ske genom de infödda ledarna. Men för teologien, läran, för prästutbildningen, lärarutbildningen, bibelkurser behövas missionärer.

Frågan om teologien i den unga kyrkan måste ställas i relation till det problem som konstitueras därav att pietistisk-evangelisk mission blir kyrkobyggande på missionsmarken. När västerländsk kristen väckelse genom missionen förmedlas till ett land utan kristen tradition, när den blir uppställd mot en, kyrklig sett, *tabula rasa*, så att säga, och när denna väckelse inte längre har sin replipunkt i ett solitt kyrkosamfund med en fast kyrklig tradition i fråga om lära och ordning, uppkommer sektens fara, och vi har redan sett vad konsekvensen av detta kan bli. Detta gäller inte bara lärar och präst-ämbetet utan också frågan om kyrkans högsta ledning.

På åtskilliga håll upptäcker man nu denna fara inom evangelisk mission. Ett tankvärt exempel är ett föredrag om «Den infödda kyrkans framtid» av Svenska Missionsförbundets Kongomissionär Efraim Andersson, en av Sveriges bästa Afrika-kännare. Hans erfarenhet därutifrån har visat honom att kongregationalism — vilket ju är ecclesiola-tanken i sin yttersta konsekvens — är omöjlig som kyrkobilddande princip i Afrika. Han menar att det i stället är nödvändigt med en kombination av presbyteriansk synodalförfattning och episkopal ledning. På missionsfältet får man lära om. Men det gäller inte bara denne svenske missionär. Utan det gäller oss alla, att på missionsfältet får man lära om, ifall man är beredd att lära, och lära om.

Med ett par ord måste jag i detta sammanhang beröra strävandena att göra missionskyrkan inhemsk, *indigenou*s. Det är ju otvivelaktigt så att en av orsakerna till sektbildningen är omständigheten att de svarte inte alltid känna sig hemma i de *vitas* missionskyrkor och deras för dem främmande former. Här måste vi, tror jag, dialektiskt hålla tillsammans ett dubbelt sikte:

a) Kravet på att kyrkan måste bli inhemsk och rotas i afrikansk eller indisk eller kinesisk jordmån, att gudstjänsten ska ge utrymme åt de inföddas spontana sätt att uttrycka sin fromhet, detta krav är naturligtvis utomordentligt legitimt. För många av oss på missionsfältet kan det bli ett motiv, som bryter sig fram hos oss med kraften av ett verkligt patos, att inom kyrkan bereda utrymme för afrikanens eller indierns naturliga sätt att reagera och känna och sjunga, så att kyrkan kan bli — som jag brukar vilja se saken — ett hem för våra kristna där ute.

b) Men ändå kan man med en konsekvent kyrkosyn, icke stanna vid bara detta. Den svarta sekten betonade ju bara det inhemska, etiopiska, afrikanska arvet, och den vägen leder ytterst tillbaka till hedendom — och det inom mycket kort tid, som vi sett.

Strävan efter en *indigenous*, inhemsk kyrka kombinerades så ofta med slagordet om en *självbestämmande, självunderhållande, självutbredande kyrka*, att somliga av oss till sist tyckte att det blev för mycket tonvikt på «*self*» — själv, och att man glömde bort att det ändå skulle vara fråga om en *kyrka*.

Den unga kyrkan måste, heter det, själv bestämma vad den vill acceptera eller vraka av det budskap eller den ordning, som vi i missionen bringar — för att kyrkan, enligt programmet, skall bli *indigenous*, inhemsk, nationell, folklig.

Jag vill ställa frågan: Kan en ung kyrka välja, kan en ung kyrka lämnas att välja eller vraka i dessa centrala frågor?

Jag vill bara kort och epigrammatiskt svara att jag tror att den missionsintresserade kyrkan själv måste bäras av ett historiskt motiverat ansvarspatos för den unga kyrkans livsfrågor. Det innebär också att de västerländska kyrkorna måste framföra ett gemensamt budskap om vad tron är, och måste gå fram på enad, gemensam front på missionsmarken. Eljest äro de ej redo för detta verket.

Därför är det en sådan kraftcentral för de sändande kyrkorna i Norden att vi nu har ett institut för missionsgranskning, som i sin «granskning» vill verka för förståelse och samarbete mellan de missionsintresserade samfunden. Värdet av en sådan förståelsens insats måste också återverka hälsosamt på situationen på missionsmarken.

På gemensam front måste de evangeliska missionerna gå fram för att lösa de allvarliga och svåra problem som den afrikanska sekrörelsen innebär. Sektledarna själva märka nog innerst inne att de utsättade sina för en oerhörd andlig utarmningsprocess, och många av dem är redo att lyssna till ett medvetet kyrkligt budskap. Det är vår uppgift i den kristna missionens verk att gemensamt och frimodigt ringa i Kyrkans storklocka för att kalla själar till själarnas hem och att i den Korsfästes namn kalla Afrikas stammar till Kyrkans fårahus.